

Tématické zaměření a zhodnocení sekcí

Sekce 1 – Teorie a metoda v pedagogice

V pěti blocích zaznělo v průběhu dvou dnů celkem 15 příspěvků od 13 českých autorů a spoluautorů. Účast na jednání v sekci lze označit za nadstandardní. V rámci možností byla po každém příspěvku otevřena diskuse, do které se účastníci jednání sekce aktivně zapojovali a vznikaly tak mnohé inspirující situace.

Většina přednesených zpráv se týkala metodologických výstupů, jednotlivé nabízené postupy byly příkladně prezentovány a v diskusích dále osvětlovány. Sekce byla orientována metodologicky, a tak ústřední téma konference bylo zasaženo jen částečně. Klíčovým diskutovaným okruhem bylo funkční využívání metod (případová studie, statistické metody, metoda ukotvujících vinět apod.).

Většina vystoupení byla svými výzkumnými nálezy nebo prezentovanou metodologií zajímavá, podnětná a cenná. Stejně tak je možné ocenit kvalitu i formální stránku diskuse k jednotlivým příspěvkům: byla přínosná, neboť nabízela důležitá témata a možnosti (i omezení) výzkumu současných podob vzdělávací praxe, zvláště pak učitelské profese.

Mgr. et MgA. Roman Černík a Mgr. Šárka Káňová

Sekce 2 – Vychovávaný a vzdělávaný jedinec

V sekci 2 zaznělo ve dvou konferenčních dnech (16. a 17. 9. 2015) celkem 20 příspěvků ve 4 jednacích blocích. Jednotlivých jednacích bloků se v této sekci účastnilo průměrně 15 – 20 posluchačů, tedy nejenom účastníci přihlášení s příspěvkem do této sekce.

Zazněly příspěvky s velmi pestrým zaměřením, orientované převážně na témata:

- vztahů a komunikace mezi školou a rodinou (vliv diverzity rodinného prostředí na edukační procesy apod.),
- problematiky předškolního vzdělávání (rozvoj předčtenářských dovedností, předškolní vzdělávání dětí nenavštěvujících MŠ, sociální podmínky odkladu školní docházky apod.),
- sociálně psychologických aspektů ve vzdělávání (klíma školní třídy, výuková motivace žáků SŠ, problematika pohybové inteligence, sociální a komunikační kompetence studentů učitelství),
- dalších dílčích významných oblastí (např. vzdělávání rómských žáků, vzdělávání skupin tzv. „digitálních domorodců“ a „digitálních imigrantů“, otázky související s využíváním tacitních znalostí, problematika učnovského školství atd.).

Po každém bloku jednání sekce byla otevřena diskuse, do které se v závislosti na prezentovaných příspěvcích průběžně hlásilo vždy 5 – 8 účastníků. Celkově jsme tak zaznamenali na 30 diskusních příspěvků, z nichž nejvíce reagovalo na témata předškolní

pedagogiky a vzdělávání romských žáků, vzdělávání žáků v málotřídní škole a k příspěvku věnovanému výzkumu tacitních znalostí žáků a studentů.

Účastníky byla velmi oceňována mimořádně konstruktivní a vstřícná atmosféra jednání v této sekci během obou konferenčních dnů.

PhDr. Josef Slowík, Ph.D. a Mgr. Pavla Soukupová

Sekce 3 – Učitelé a jiní pedagogičtí pracovníci

V pěti blocích zaznělo v průběhu dvou dnů celkem 26 příspěvků od 42 českých a slovenských autorů a spoluautorů. I přes malý časový prostor se většina vystupujících chovala disciplinovaně, zpravidla byl dodržen stanovený čas vystoupení. Vysoká byla v průběhu všech vystoupení účast (22 – 34 kolegů).

Většina přednesených zpráv se týkala výsledků a/nebo metodologie pedeutologického výzkumu, méně byly referáty zaměřené k ústřednímu tématu konference, tj. k etickému aspektu práce učitelů. Tematicky byly příspěvky pestré, zabývaly se např. výzkumem profesního přesvědčení učitelů, výzkumem vnímání osobní zdatnosti, tacitních znalostí studentů učitelství, výzkumem postojů učitelů k reformě anebo mezigeneračního učení mezi učiteli, zkoumáním odchodů učitelů z profese, interakčního stylu atd. Většina vystoupení byla svými výzkumnými nálezy nebo prezentovanou metodologií zajímavá a velmi cenná.

Snahou bylo akcentovat diskusi k předneseným příspěvkům. Diskuse k jednotlivým příspěvkům byly přínosné a zapojovala se do nich většina účastníků, byla otevírána méně závažná i klíčová témata učitelství. Opakovaně se při jednání potvrzuje, že kvalita personální oblasti je klíčem ve vzdělávání.

doc. PaedDr. Petr Urbánek, Dr. a Mgr. Markéta Zachová

Sekce 4 – Badatelství v současné škole

V průběhu dvou dnů (16. a 17. 9. 2015) bylo v této sekci ve čtyřech blocích prezentováno celkem deset příspěvků od českých a slovenských autorů a spoluautorů (3 účastníci konference se omluvili). Stanovené časové limity na jednotlivá vystoupení byly respektovány a tím byl dán dostatečný prostor pro odbornou diskusi. V průběhu prezentací byla vzhledem k rozsahu sekce průměrná účast posluchačů dostatečná (10 – 15 kolegů a kolegyň).

Převážná část příspěvků se týkala metodologie, realizace, nebo výsledků pedagogického výzkumu v oblasti badatelství v současné škole. Nebylo opomenuto ani stěžejní téma konference, tj. etické a sociální aspekty výchovy a vzdělávání v prostředí školy.

Témata čtvrté sekce byla velmi různorodá: od otázek klimatu školy a třídy, metodologie a etiky pedagogického výzkumu přes badatelsky orientované vyučování až k otázkám nábožensko-pedagogického dialogu v postmoderní době nebo metodiky v edukaci seniorů. Zajímavé a velmi diskutované bylo téma výzkumu v oblasti etických a sociálních kontextů

výukových aplikací v oblasti pitev a pitevních alternativ. Většina vystoupení byla metodologicky i výzkumnými počiny zajímavá a velmi cenná pro další pedagogický výzkum.

Velmi podnětné názory a závažná témata v etickém a sociálním kontextu pedagogického výzkumu v oblasti badatelství zazněla v diskuzi k předneseným příspěvkům. Do diskuzí se zapojovala většina přítomných posluchačů. Výstupy z diskuzí potvrzují význam etiky pedagogického výzkumu a etického chování pedagogických pracovníků v oblasti výzkumu, vzdělávání a výchovy, taktéž v otázkách badatelství v současné škole.

doc. PaedDr. Ladislav Podroužek, Ph.D. a PhDr. Dagmar Šafránková, Ph.D.

Sekce 5 – Cíle a obsah výchovy a vzdělávání

Jednání sekce probíhalo pouze v první den konference, celkem zaznělo šest příspěvků od devíti autorů, kteří nabídli na téma Cíle a obsah výchovy a vzdělávání velmi různé a cenné úhly pohledu. Účastníci sekce mohli nahlédnout do vybraných kurikul předškolního vzdělávání (B. Loudová-Stralzynská, J. Uhlířová) i do obsahu institucionálního vzdělávání seniorů (B. Tallová). Další příspěvky se dotkly výuky cizího jazyka (E. Skopečková), ICT ve výuce chemie (I. Metelková) a předávání poznatků z oblasti historie na 1. stupni ZŠ (J. Stará, K. Starý). Výborný rámec pro jednání sekce vytvořil úvodní příspěvek D. Dvořáka a M. Dvořákové *Údolí smrti kurikulárních reforem*.

doc. MgA. Stanislav Suda, Ph.D. a Mgr. Pavla Sovová, Ph.D.

Sekce 6 – Procesy a výsledky výchovy a vzdělávání

Sekci, ve které bylo během pěti jednacích bloků ve dvou dnech referováno celkem 22 příspěvků, charakterizovala především výrazná různorodost daná patrně názvem sekce. Různorodost byla patrná v řadě oblastí, jako např.:

- v typologii projektů (od individuálních projektů dizertačních prací až po rozsáhlé týmové projekty celostátního charakteru),
- v míře rozpracovanosti projektů (od počáteční fáze formulování výzkumných otázek až po referování celkových závěrů),
- v míře zkušenosti výzkumníků (od začínajících doktorandů až po zkušené výzkumníky s mnoha vědeckými hodnostmi),
- v užívané metodologii referovaných výzkumů (vcelku rovnoměrné zastoupení kvantitativních a kvalitativních postupů).

Naprostá většina příspěvků ctíla výzkumné zaměření konference a věnovala se referování záměrů nebo výsledků pedagogického výzkumu. Povzbudivá byla i skladba vystupujících – polovina příspěvků měla více než jednoho autora, což odpovídá současnému trendu výzkumu od osamělého výzkumníka k výzkumným týmům.

Většina pracovišť vzdělávajících učitele představuje výrazná centra výzkumné činnosti. Pracovištím se daří získávat řadu výzkumných grantů, přestože konkurence stále narůstá. Na vybraných řešitelských týmech je patrné i žádoucí vícegenerační složení. Další nesporné pozitivum představují zprávy z výzkumů ve Slovenské republice umožňující komparování pedagogické reality ve vybraných oblastech.

Celkově je patrná zvyšující se metodologická úroveň výzkumné činnosti.

doc. PaedDr. Marie Kocurová, Ph.D. a MgA. Eva Gažáková